



Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 6679/2021
16.12.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Гордане Комненић, председника већа, Драгане Миросављевић и Бисерке Живановић, чланова већа, у парници тужиоца мал. АА, чији је законски заступник мајка ББ, обоје из ..., чији је пуномоћник Драгослав Ћетковић, адвокат из ..., против тужене ВВ из ..., чији је пуномоћник Александар Ђорђевић, адвокат из ..., ради накнаде штете, одлучујући о ревизији тужене изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 2185/2020 од 16.07.2020. године, у седници одржаној 16.12.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДА СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 2185/2020 од 16.07.2020. године и предмет **ВРАЋА** том суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Првог основног суда у Београду П 25608/2016 од 28.05.2018. године, ставом првим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца којим је тражио да суд тужену обавезе да му на име накнаде штете због противправног коришћења стана у ..., у Ул. ... бр. ..., за период од јуна 2011.године до децембра 2015.године, исплати износе од по 495 евра у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, за сваки месец појединачно, са законском затезном каматом почев од 01.-ог у месецу за текући месец, па до исплате, као и да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка, као неоснован. Ставом другим изреке, тужилац је обавезан да туженој накнади трошкове парничног поступка у износу од 234.000,00 динара.

Апелациони суд у Београду је, пресудом Гж 2185/2020 од 16.07.2020. године, ставом првим изреке, преиначио пресуду Првог основног суда у Београду П 25609/2016 од 28.05.2018. године, у ставу првом изреке, тако што је обавезао тужену да тужиоцу на име накнаде штете исплати за период од јуна 2011.године до децембра 2015.године, износе од 495 евра месечно, у динарској противвредности по средњем курсу НБС на дан исплате, са законском затезном каматом по стопи прописаној Законом о затезној камати, почев од 01.-ог у месецу за сваки месец па до исплате и тужена је обавезана да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 341.600,00 динара, са законском затезном каматом почев од 28.05.2018. године па до исплате. Ставом другим изреке, преиначена је пресуда Првог основног суда у Београду П 25609/2016 од 28.05.2018. године, у ставу другом изреке, тако што је одбијен захтев

тужене којим је тражила да се тужилац обавезе да јој на име трошкова парничног поступка исплати износ од 234.000,00 динара, као неоснован. Ставом трећим изреке, одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, као неоснован. Ставом четвртим изреке, одбијени су захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова поступка по ревизији, као неосновани.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужена је изјавила благовремену ревизију, због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408., у вези члана 403. став 2. тачка 2. Закона о парничном поступку ("Службени гласник РС", бр. 72/11, 55/14, 87/18, 18/20), и утврдио да је ревизија основана.

У поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП-а, на коју Врховни касациони суд пази по службеној дужности. Међутим, основано тужена у ревизији указује на битну повреду одредаба парничног поступка из члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, учињену у поступку пред другостепеним судом. Другостепени суд, при одлучивању о основу потраживања тужиоца, у смислу савесности односно несавесности тужене, није распрасио сва спорна питања на која му је указао Врховни касациони суд у свом решењу Рев 4458/2019 од 18.12.2019. године, а био је дужан у смислу одредбе члана 398. став 2. Закона о парничном поступку, која се у поступку поводом ревизије сходно примењује, на основу одредбе члана 419. истог Закона. При одлучивању о висини тужиоцевог потраживања, другостепени суд је такође учинио битну повреду одредаба парничног поступка из одредбе члана 374. став 1. Закона о парничном поступку, јер је своју одлуку засновао на нејасном налазу вештака, коме није наложио да свој налаз допуни или исправи, а био је дужан у смислу одредбе члана 270. став 4. Закона о парничном поступку. Битне повреде одредаба парничног поступка, учињене у поступку пред другостепеним судом, биле су од утицаја на доношење правилне и законите одлуке.

Према чињеничном стању утврђеном у првостепеном поступку, мал. тужилац рођен је ...1999. године и син је пок. ГГ који је преминуо пре његовог рођења, ...1999. године. Предметни стан купљен је у мају месецу 1998.године на име тужиоцевог оца, сада пок. ГГ, са којим је тужена у том стану живела, верујући да са њим има засновану ванбрачну заједницу која је трајала седам година. У оставинском поступку вођеном иза смрти пок. ГГ, за наследнике на предметном стану оглашени су његови родитељи, који су у земљишним књигама уписали своје право власништва на том стану са уделима од по 1/2. Правноснажном пресудом Првог општинског суда у Београду П 3039/2000 од 22.06.2000. године, утврђено је да је пок. ГГ природни отац тужиоца. Пресудом Вишег суда у Београду П 110/10 од 25.01.2012. године, усвојен је тужбени захтев тужиље ВВ (овде тужене) тако што је утврђено да је она по основу стицања у ванбрачној заједници са пок. ГГ, бив. из ..., стекла право сусвојине са 60/84%, односно 60,84/100 идеалних делова на стану бр. .. у ..., у Ул. ... бр. .., површине 27 м², који се налази на међуспрату десно, на кат.парц. ..., уписан у ЛН .. КО ... на име ДД и ЂЂ са по 1/2 идеалних делова, што су тужени ДД и ЂЂ дужни признати и трпети да се тужиља укњижи са правом власништва од 60,84/100 идеалних делова на предметном стану. Истом пресудом,

одбијен је као неоснован тужбени захтев главног умешача мал. АА, овде тужиоца, за утврђење његовог права власништва на предметном стану и обавезивање тужених да му предају у посед и коришћење тај стан. Пресуда Вишег суда у Београду П 110/10 од 25.01.2012. године је укинута пресудом Апелационог суда у Београду Гж 754/13 од 16.04.2015. године, којом је одбијен као неоснован тужбени захтев тужиље ВВ, да се утврди да је она по основу стицања у ванбрачној заједници са пок. ГГ, бив. из ..., стекла право сусвојине са 60/84%, односно 60,84/100 идеалних делова на стану бр. ..., Ул. ... бр. ..., површине 27 м², док је делимично усвојен тужбени захтев главног умешача и утврђено да је мал. АА власник тог стана, па је тужена ВВ обавезана да му преда у посед и на коришћење предметни стан. Тужена се из предметног стана иселила након што је добила решење о извршењу, у децембру 2015. године. Судски вештак за економско-финансијску област Бранислав Марковић из ... је у свом налазу од 01.02.2018. године утврдио тржишну вредност – висину закупнине за предметни стан, користећи објављени податак о висини нето зараде за новембар 2016. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је тужбени захтев тужиоца одбио, јер је закључио да је он својство власника предметне непокретности стекао тек правноснажним окончањем поступка пред Вишим судом у Београду, односно доношењем пресуде Апелационог суда у Београду Гж 754/13 од 16.04.2015. године, којом је утврђено да је тужилац власник предметног стана. По мишљењу првостепеног суда, до тог тренутка, тужилац није имао могућност да располаже спорним станом, па није могао ни да остварује приход од његовог издавања, из ког разлога је његов тужбени захтев који се односи на накнаду штете због измакле користи (неостварена закупнина) одбијен пошто нису испуњени услови прописани одредбом члана 189. Закона о облигационим односима.

Другостепени суд је, побијаном пресудом, првостепену пресуду преиначио и тужену обавезао да тужиоцу на име накнаде штете исплати износе од по 495 евра месечно, у динарској противвредности, са припадајућом каматом за период од јуна 2011. године до децембра 2015. године, јер је закључио да је тужилац право својине стекао наслеђивањем у тренутку смрти оставиоца, односно у конкретном случају на дан свог рођења. По мишљењу другостепеног суда, квалитет државине тужене није такав да се може сматрати да је она била у оправданом уверењу да је спорна непокретност њено власништво код чињенице да у поступку који је, по њеној тужби, вођен пред Вишим судом у Београду, она није претендовала да докаже да је власник целог стана, већ је на предметном стану имала сувласничке претензије у односу на родитеље пок. ГГ, који су били уписани као искључиви власници стана са по 1/2 идеалних делова. По оцени другостепеног суда, тужена је останком у спорној непокретности, те исељењем тек након што је судском одлуком надлежног органа то наложено, проузроковала штету мал. тужиоцу који је услед оваквог њеног поступања био онемогућен да стан издаје и на тај начин остварује приход у износу утврђеном на основу налаза вештака финансијске струке од 495 евра месечно.

По оцени Врховног касационог суда, правилан је закључак другостепеног суда да је тужилац власништво на предметном стану стекао рођењем јер се родио након смрти свог оца који је био власник стана, а заоставштина прелази по сили закона на оставиочеве наследнике у тренутку његове смрти на основу одредбе члана 212. Закона о наслеђивању. Међутим другостепени суд није расправио спорно питање савесности

тужене које је од значаја за одлучивање о основу потраживања тужиоца, док је своју одлуку о висини тужбеног захтева тужиоца засновао на нејасном налазу судског вештака економско-финансијске струке, при чему није имао у виду нити је ценио приговор застарелости тужиоцевог потраживања који је тужена истакла у одговору на тужбу.

Одредбом члана 38. став 2. Закона о основама својинско-правних односа, прописано је да савестан држалац није дужан да плати накнаду за коришћење ствари нити одговара за погоршање и пропаст ствари настало за време његовог савесног држања. Несавестан држалац дужан је накнадити вредност убраних плодова које је потрошио, отуђио, или уништио, као и вредност плодова које је пропустио да убере, пошто је тако прописано одредбом члана 39. став 2. истог Закона. На основу одредбе члана 39. став 7. Закона о основама својинско-правних односа, савестан држалац постаје несавестан од тренутка када му је тужба достављена, али власник може доказивати да је савесни држалац постао несавестан и пре достављања тужбе. Право власника да од несавесног држаоца захтева предају убраних плодова и накнаду вредности плодова које је потрошио, отуђио, пропустио да убере или уништио, застарева у року од три године од дана предаје ствари, на основу одредбе члана 40. Закона о основама својинско-правних односа. Одредбом члана 14. став 1. истог закона, прописано је да сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима, сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника.

Употреба туђе ствари у своју корист прописана је одредбом члана 219. Закона о облигационим односима, тако што кад је неко туђу ствар употребио у своју корист, ималац може захтевати, независно од права на накнаду штете или у одсуству ове, да му овај накнади корист коју је имао од употребе. Обим накнаде материјалне штете прописан је у одредби члана 189. став 3. истог Закона тако што се при оцени висине измакле користи узима у обзир добитак који се могао основано очекивати према редовном току ствари, или према посебним околностима, а чије је остварење спречено штетниковом радњом или пропуштањем.

У конкретном случају, право тужиоца на накнаду материјалне штете зависи од разјашњења чињенице о савесности тужене, односно тренутка када је она постала несавесна. Погрешан је закључак другостепеног суда да несавесност тужене, као држаоца предметног стана, следи из чињенице да је она тужбом против земљишно-књижних власника тог стана тражила свој сувласнички удео на стану, пошто сувласник има право да ствар држи и да је користи заједно са осталим сувласницима, сразмерно свом делу, не повређујући права осталих сувласника. Том тужбом тужена је настојала да оствари својинско право у време када је имала савесну државину на предметном стану. Није, међутим, утврђено када је тужилац поднео тужбу за главно мешање у предмету Вишег суда у Београду П 110/10, односно када је његова тужба достављена туженој, нити је утврђено када је предметни стан предат тужиоцу, а те чињенице су битне за оцену савесности државине тужене и приговора застарелости тужиоцевог потраживања који је тужена истакла. Даље, при одлучивању о износу накнаде штете тужиоцу, другостепени суд није имао у виду да се тужбени захтев тужиоца односи на период од укупно 4,5 године и да је 01.06.2011. године, средњи курс евра износио 96,77 динара, док је 01.12.2015. године износио 121,24 динара, па је очигледно да закупнина за предметни стан у периоду од јуна 2011.године до децембра 2015.године, није могла

да буде идентична, нити се њен износ може да одређује на основу параметара из 2016.године (након спорног периода), како се у свом налазу и мишљењу изјаснио судски вештак.

Из изложених разлога, побијана другостепена пресуда је укинута и предмет враћен том суду на поновно суђење, а укинута је и одлука о трошковима парничног поступка, јер зависи од његовог исхода, на основу одредбе члана 163. став 4. Закона о парничном поступку.

У поновном поступку потребно је да другостепени суд отклони указану битну повреду одредаба парничног поступка, да би потом имао могућност да, на основу потпуно и правилно утврђеног чињеничног стања правилном применом материјалног права, донесе нову и на закону засновану одлуку.

Из изложених разлога Врховни касациони суд је одлуку као у изреци донео применом одредбе члана 415. став 1. Закона о парничном поступку.

**Председник већа – судија
Гордана Комненић,с.р.**

**За тачност отправка
управитељ писарнице
Марина Антонић**